

Austrian School of Economics, Comparison and Study of the Labor Market in Iran

Gholami, M.¹ || Jalaei esfandabadi, S. A.²

Type of Article: **Research**

10.22126/pse.2024.10782.1136

Received: 20 June 2024; Accepted: 25 November 2024

P.P: 91-112

Abstract

One of the important tasks that is defined for every government in all countries is to facilitate job creation conditions and improve employment and improve and upgrade the level and position of employment and work and wages. Carrying out any economic activity in the society requires the active presence of the labor force, and the unemployment of a part of the labor force means a reduction in production and moving away from full employment. In this research, the Austrian school of economics is first examined, and then, by examining the market literature and specifying the model, the time series analysis of the labor supply and demand function for the country is examined. To investigate the labor market in Iran, the Autoregressive Distributed Lag and also the annual data of the time period 1947-2019 have been used. In this research, while looking at the theories and approaches of the Austrian school of economics, the labor market is compared with the concepts, and the results of the analysis and comparison show that the labor market of Iran conforms to the basic concepts of the Austrian school of economics.

Keywords: Austrian School of Economics, Unemployment, Labor Supply, Labor Demand, Autoregressive Distributed Lag.

JEL Classification: J22, J23, N74, B41.

1. Ph.D Candidate of Economics, Faculty of Management and Economics, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran (Corresponding Author).

Email: m.gholami@aem.uk.ac.ir

2. Professor of Economics, Faculty of Management and Economics, Shahid Bahonar University of Kerman, Kerman, Iran.

Email: jalaei@uk.ac.ir

Citations: Gholami, M. & Jalaei esfandabadi, S. A. (2025). "Austrian School of Economics, Comparison and Study of the Labor Market in Iran". *Public Sector Economics Studies*, 4 (11), 91-112.

Homepage of this Article: https://pse.razi.ac.ir/article_3348.html?lang=en

1. Introduction

In examining the philosophical principles and foundations of any science, it is important to consider its “evolutionary-historical” course. Economics is no exception to this rule. By examining its evolutionary-historical process, a deeper understanding of its foundations, principles, and methods can be gained. The concepts of the Austrian School of Economics, with its individualistic approach and belief in the ability of individuals in society to play a role in the economy, can be a good starting point for critiquing the performance of the economy in closed, state-centered systems such as Iran and for trying to improve this situation. This research seeks to answer the question of how much the labor market structure in the Iranian economy is consistent with what has been proposed in the Austrian school of economics. This issue is important because if it is determined that the Austrian economic framework is compatible with the labor market in Iran, labor market strategies and those related to adjusting the unemployment rate will be better articulated and implemented.

2. Theoretical framework

Austrian school emphasizes the spontaneous order of the market, an order in which no one has complete knowledge of all the conditions on which to base economic action. The element of uncertainty or lack of complete information implies that economic agents are unaware of the impact of many events in their economic environment. Therefore, they are not sure about their success in the market. They focus only on the information they have. (High, 1998). The Austrian school does not deny the necessity of the state, but rather emphasizes the concept of the gradual evolution of the economic system. However, they essentially want the work and essence of the market to be examined and evaluated in an abstract manner and independently of the overall economic system. They do not deal with the historical process and the way the economic system is formed. The Austrian school focuses on markets, meaning that according to the Austrian school, the market mechanism causes the allocation of resources. In other words, the Austrian school emphasizes involuntary decision-making. (Miller, 1989).

3. Methodology

3.1. Labor supply

The model in question has been examined to examine labor supply in Iran between 1974–2019:

$$H_t = \alpha + \beta_1 W_t + \beta_2 M_t + \beta_3 Sch_t + \beta_4 K_t + \beta_5 DUM1_t + u_t$$

H is the number of hours worked during the year, W is the wage rate, M is net earnings, Sch is the years of education as a variable affecting labor supply, K is the capital stock, DUM1 is a dummy variable to examine the effect of the war years on labor supply.

3.2. Labor demand

To examine labor demand in this study, the following model is examined for the years 1974 – 2019:

$$L_t = \alpha_t + \beta_1 W_t + \beta_2 K_t + \beta_3 GDP_t + \beta_4 Sch_t + \beta_5 DUM1_t + u_t$$

L labor demand, W labor wage rate, K capital stock, GDP gross domestic product, Sch years of education as a variable affecting labor demand, DUM1 dummy variable to examine the effect of war years on labor demand.

4. Findings

The analysis of the ARDL method is based on the interpretation of three dynamic, long-run and error correction equations, the results of which are an equation in which the dependent variable appears with an interval on the right. To select the optimal interval, the Akaike, Schwartz, Hannan-Quinn criteria and the adjusted coefficient of determination can be used, in which the Schwartz-Bayesian criterion is used in this section to prevent the reduction of the degree of freedom.

Table 1. Results from long-term regression estimation using the ARDL method

prob	Variables	Coefficients	T-statistic
0/0138	LW	0/2317	2/6008
0/0235	LK	-1/1889	-2/3754
0/7102	LGDP	-0/1033	-0/3748
0/286	Lsch	0/4885	2/2895
0/0003	C	33/0494	4/0965

(Source: Research findings)

Based on the long-term results, the variables wage rate and years of education have a positive and significant effect on labor demand, and capital stock has a negative and significant effect, and GDP has a negative and meaningless effect on labor demand in the long run.

Table 2. Results from long-term regression estimation using the ARDL method

Variables	Coefficients	T-statistic	prob
LW	0/3177	1/5973	0/1259
LM	0/4441	3/0318	0/0066
LK	-0/7514	-3/0318	0/0066
sch	-0/3136	-1/3963	0/1779
0/0003	C	33/0494	4/0965

(Source: Research findings)

Based on the long-term results in Table 2, it is observed that the wage rate has a positive and meaningless relationship with labor supply, and net earnings have a positive and significant relationship with labor supply, and years of education also have a negative and meaningless effect on labor supply in the long run.

5. Conclusion

In this study, capital stock and GDP had a negative effect on labor demand. Also, years of education had a negative effect on labor supply. These cases indicate the fact that Iran's oil economy is not in line with production and employment, and on the other hand, the state economy in Iran, which has experienced large budget deficits, has caused unemployment to increase in the country in recent years. The results obtained regarding labor supply are that in the short run, labor wages have a positive effect, while net income, capital stock, years of education, and a dummy variable indicating years of war have a negative effect on labor supply. Also, considering the coefficient of the wage index in labor demand and the acceptance of wage stickiness in the Iranian labor market on the one hand, and the high share of the government in creating employment in Iran on the other, it can be concluded that there is a correspondence between the basic principles of the Austrian school of economics and the labor market in Iran.

6. Ethical considerations

6.1. Compliance with ethical guidelines

All ethical guidelines have been followed in writing this article.

6.2. Funding

No funding receive from public, commercial or not-for profit agencies.

6.3. Authors' Contribution

The authors contributed equally in writing this article.

6.4. Conflict of interest

There is no conflict of interest to declare from authors.

مکتب اقتصاد اتریشی، مقایسه و بررسی بازار کار در ایران

مصطفی غلامی^۱ || سید عبدالمجید جلائی اسفندآبادی^۲

نوع مقاله: پژوهشی

10.22126/pse.2024.10782.1136

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۳۱؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۰۵

صص: ۹۱-۱۱۲

چکیده

یکی از وظایف مهم که برای هر دولتی در تمامی کشورها تعریف شده است تسهیلگری شرایط خلق شغل و بهبود اشتغال و ارتقای سطح و جایگاه شغلی و دستمزدی است. انجام هر فعالیت اقتصادی در جامعه نیازمند حضور فعال نیروی کار است و بیکار شدن بخشی از نیروی کار به معنای کاهش تولید و دور شدن از اشتغال کامل است. در این پژوهش ابتدا به بررسی مکتب اقتصاد اتریشی پرداخته می‌شود و پس از آن با بررسی ادبیات بازار و تصریح مدل، سری زمانی تابع عرضه و تقاضای نیروی کار برای کشور تحلیل می‌شود. برای بررسی بازار کار در ایران از مدل خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده و همچنین داده‌های سالانه دوره زمانی ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۸ استفاده شده است. در این پژوهش تلاش می‌شود ضمن نگاه به نظریات و رویکردهای مکتب اتریشی اقتصاد، به مقایسه بازار کار با مفاهیم پرداخته شود که نتایج تحلیل و مقایسه نشان می‌دهد بازار کار ایران با مفاهیم اساسی مکتب اقتصاد اتریشی انطباق دارد.

واژه‌های کلیدی: مکتب اقتصاد اتریشی، بیکاری، عرضه نیروی کار، تقاضای نیروی کار، مدل خودرگرسیون با وقفه‌های گسترده.

طبقه بندی JEL: J22، J23، N74، B41.

۱. دانشجوی دکتری اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران (نویسنده مسئول).

Email: m.gholami@aem.uk.ac.ir

۲. استاد، گروه اقتصاد، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

Email: jalaee@uk.ac.ir

ارجاع به مقاله: غلامی، مصطفی؛ جلائی اسفندآبادی، سید عبدالمجید. (۱۴۰۴). «مکتب اقتصاد اتریشی، مقایسه و بررسی بازار کار در ایران». مطالعات اقتصاد بخش عمومی، ۴ (۱۱)، ۹۱-۱۱۲.

صفحه اصلی مقاله در سامانه نشریه: https://pse.razi.ac.ir/article_3348.html

۱. مقدمه

در بررسی اصول و مبانی فلسفی هر علمی، گذار به سیر تکاملی - تاریخی آن امری مهم به شمار می‌آید. علم اقتصاد نیز از این قاعده مستثنا نیست و با بررسی روند تکاملی - تاریخی آن می‌توان فهم عمیق‌تری از مبانی، اصول و روش‌های آن به دست آورد. ارزش‌ها در نظریات علمی و چگونگی آن در فلسفه علوم اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرد. تعقیب و تفحص این امر در نظریات اقتصادی می‌تواند در شفاف نمودن نظریات علمی اقتصادی نقشی به‌سزا ایفا کند. مطالعه انواع ارزش‌ها و میزان و چگونگی دخالت هر کدام در نظریات اقتصادی به تعمیق مباحث کمک شایانی می‌کند. در پرتو این مسئله نگاه به انسان اقتصادی، مطالعه خصایص آن و تصویری که هریک از مکاتب اقتصادی از صورت مسئله ارائه می‌کنند و مقایسه آن‌ها با یکدیگر و بررسی انتزاعی یا واقعی بودن آن، به ما در روش‌شناسی مستحکم‌تر مسائل اقتصادی و فهم عمیق‌تر آن‌ها کمک خواهد کرد. سیر تطور نظام‌های اقتصادی و نیز اندیشه‌های ارائه‌شده از سوی هریک از آن‌ها راهی است برای درک معانی موضوعی که از هریک از این دسته اندیشه‌ها مشتق شده و راهنمایی است برای فلسفیدن درست در این مسائل؛ زیرا این نحوه اندیشیدن به بررسی مبانی و اصول زیربنایی علم اقتصاد و روش‌های پژوهش در آن می‌پردازد. این امر میسر نمی‌شود مگر با درون‌نگری تاریخی به نظریه‌ها و روش‌های اقتصادی؛ زیرا از طرفی جلوه‌گری مسائل اقتصادی از یک رو تابعی است از تجزیه و تحلیل سازوکارهای آن، آن‌گونه که فعالیت‌های انسانی تابع آن است، و از طرفی دیگر با نظاره ایده‌آل‌های اخلاقی و اجتماعی برای آیندگان راه می‌گشاید. در شاخه اول، آنان که مسائل اقتصادی را تجزیه و تحلیل می‌کنند تئوری یا نظریه ابراز می‌کنند و جویای حقیقتی هستند که به وقوع می‌پیوندد و دیگرانی که به دومی می‌پردازند متمایل به جست‌وجوی دنیایی بهترند؛ دنیایی که بر اساس ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی بنا شده است. بی‌شک مکتب اقتصادی اتریش در جست‌وجوی دنیایی بهتر نیست و سرلوحه کار خود را نه برنامه‌ریزی برای ساخت بهشت که توجه به آزادی‌های فردی می‌داند و با توجه به شاخه اول مطروح‌شده در این بند به جهان اقتصادی اطرافش می‌نگرد (نمازی، ۱۳۸۷).

مکتب اتریشی اقتصاد در سال ۱۸۷۱ با چاپ کتاب *اصول اقتصاد* کارل منگر^۱ به وجود آمد. منگر، همراه با ویلیام استلی جیوونز و لیون والراس^۲ انقلاب مارژینالیستی را در اندیشه اقتصادی ایجاد کردند. آشنایی با اصول و مبانی یک مکتب فکری مهم‌ترین و اساسی‌ترین گام در شناخت آن است؛ اما اقتصاد اتریشی از جمله جریان‌های فکری‌ای است که سخن گفتن از مبانی آن کار چندان ساده‌ای نیست. وجود گستره‌ای تاریخی از آرای توماس آکویناس^۳ قدیس در قرن ۱۵ تا کارل منگر در قرن ۱۹ و اندیشمندانی چون بوم باورک، میز و هایک^۴ در کنار حاکمیت اقتصاد متعارف باعث شده تا اجماع درباره اصول این مکتب دشوار شود. با این‌همه، سه اصل فردگرایی روش‌شناختی^۵، ذهن‌گرایی روش‌شناختی و فرایندگرایی از جمله مفاهیمی است که در بین اندیشمندان این مکتب مشترک است و وجه تمایز آن‌ها از سایر مکاتب اقتصادی محسوب می‌شود (کلاین، ۱۳۸۹).

1. Carl Menger

2. William Stanley Jevons & Leon Walras

3. Thomas Aquinas

4. Böhm von Bawerk, Ludwig von Mises & Friedrich von Hayek

5. Methodological Individualism

از آنجا که مکتب اقتصاد اتریشی بیشترین هجمه را علیه اقتصاد دولتی داشته است، با درک مناسبی از این مکتب می‌توان به نقد اصل اساسی حضور همه‌جانبه دولت در اقتصاد پرداخت. لازم به ذکر است در دوره‌های مختلف تاریخ معاصر می‌توان ردپای حضور مفاهیم این مکتب را در اقتصاد جهان دید، اما در ایران به‌قدر کافی از اندیشه‌های بدیع این مکتب استفاده نشده است. ایران به‌دلیل برخورداری از خاکی، معدنی و دارا بودن نیروی انسانی عظیم و توانمند با سابقه‌ای دیرینه در تمدن و فرهنگ توانمندی بسیاری برای نقش‌آفرینی در حوزه اقتصاد دارد. با این حال و طبق گزارش‌های مراکز معتبر جهانی اعم از بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و مؤسسه کامیابی لگاتیم، ایران به‌لحاظ اقتصادی در وضعیت مناسبی به سر نمی‌برد. دولت‌گرایی شدید در عرصه اقتصاد، رجوع بیش از اندازه به برنامه‌ریزی‌های دولتی و وابستگی روزافزون بودجه ملی به فروش نفت همگی باعث شده تا رانت و فساد اقتصادی جای بهره‌وری و کارایی را در اقتصاد ایران اشغال نمایند (میرجلیلی، ۱۳۷۸).

مفاهیم مکتب اقتصاد اتریشی با رهیافت فردگرایانه و باور به توان افراد جامعه برای نقش‌آفرینی در عرصه اقتصاد می‌تواند نقطه مناسبی برای نقد عملکرد اقتصاد در نظام‌های سربسته و دولت‌محوری همچون ایران و تلاش برای بهبود این وضعیت باشد. ایجاد اشتغال از مهم‌ترین مشکلات ایران امروز به شمار می‌آید. روند داده‌های بانک جهانی نشان می‌دهد نرخ بیکاری برای ایران از ۱۰/۷ درصد در سال ۱۳۹۲ به ۱۱/۵ درصد در سال ۱۴۰۰ رسیده که نشان‌دهنده روند صعودی نرخ بیکاری در این سال‌هاست. هم نرخ بالای بیکاری و هم روند صعودی نشان‌دهنده وضعیت بحرانی بیکاری در کشور است. فرایند ایجاد اشتغال به‌گونه‌ای نیست که میزان بیکاری را به حد قابل‌قبولی برای عموم برساند. تورم در ایران به‌طور نسبی بالاست و مشکل اشتغال در آینده‌ای نزدیک با افزایش تعداد جوانان تحصیل‌کرده در مراکز آموزش عالی گسترده‌تر خواهد شد. هدف از بررسی بازار کار و آشکار کردن معضل بیکاری ارائه تصویری شفاف از وضعیت موجود و کمک به سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور در کاهش بیکاری و استفاده بهینه از سرمایه انسانی است.

پژوهش حاضر به‌دنبال پاسخ به این سؤال است که ساختار بازار کار در اقتصاد ایران چقدر با آنچه در مکتب اقتصاد اتریشی مطرح شده است همخوانی دارد. این موضوع از آن نظر اهمیت دارد که اگر مشخص شود چهارچوب اقتصاد اتریشی با بازار کار در ایران انطباق قابل‌قبولی دارد، راهبردهای بازار کار و آنچه مربوط به تعدیل نرخ بیکاری است بهتر قابل‌بیان و قابل‌اجرا خواهد بود.

چهارچوب مقاله حاضر به این صورت است که پس از مقدمه، در بخش دوم مبانی نظری و در بخش سوم ادبیات موضوع و پیشینه ارائه می‌شود. بخش چهارم به روش‌شناسی و بخش پنجم به برآورد مدل اختصاص دارد. در بخش پایانی هم نتیجه‌گیری صورت می‌گیرد.

۲. مبانی نظری

۲-۱. جایگاه بازار و نیروی کار در مکتب اقتصاد اتریشی

مکتب اتریشی بر نظم خودبه‌خودی بازار تأکید می‌کند، نظمی که در آن هیچ‌کس دانش کامل از تمام شرایط را

ندارد که بخواهد بر اساس آن عمل اقتصادی صورت دهد. عنصر نااطمینانی و یا نبودن اطلاعات کامل بر آن دلالت می‌کند که فعالان اقتصادی از تأثیر بسیاری از وقایع در محیط اقتصادی‌شان اطلاع ندارند؛ لذا درخصوص موفقیت خود در بازار مطمئن نیستند. آن‌ها تنها بر اطلاعاتی که دارند تمرکز می‌کنند (High, 1998). مکتب اتریشی با تأکید بر نااطمینانی و نبودن اطلاعات کامل در حقیقت جایگاه مهمی به کار و کارآفرین می‌دهد که این خلأها را پر می‌کند. بازار امکان آریترائز را می‌دهد. به‌خاطر ناآگاهی افراد است که یک کالا در بازار با قیمت‌های مختلف به فروش می‌رسد. این یک مثال مناسب برای کارآفرینی است. لذا جوهر رفتار کارآفرینی کشف فرصت‌های سودآور است. کارآفرین از این طریق عرضه و تقاضا را متعادل می‌سازد. در حقیقت تمرکز بر عنصر خلاقیت رفتار اصلی کارآفرین است؛ یعنی کارآفرین خلاق بر اساس تصورات خود از آینده برنامه‌ریزی می‌کند (Mises, 1962).

از نظر مکتب اتریشی، وقتی بازار به یک اسکلت از توابع ریاضی خلاصه می‌شود معنای خود را از دست می‌دهد. بازار جایی است که فکر انسان‌ها و انسانیت انسان‌ها روابط را تعیین می‌کنند؛ یعنی برنامه مجموعه متفاوتی از انسان‌ها با هم سازگار می‌شود و نیازهای انسان‌ها از طریق مبادله و دادوستد محترمانه و قانونمند تأمین می‌شود. در این فرایند، با کشف مزایا در تجارت متقابل و بهبود شرایط، ظرفیت‌های بالقوه به فعل تبدیل می‌شود. مکتب اتریشی انسان را موجودی هدفمند معرفی می‌کند که فکر، برنامه‌ریزی و عمل می‌کند. انسان ممکن است از ماده درست شده باشد، اما او دارای عقل است. او از ظرفیت فکر کردن، تصور کردن، خلق کردن و ابتکار به خرج دادن برخوردار است. او باید گزینه‌های مختلف را مقایسه کند و دست به انتخاب بزند. او باید برخی گزینه‌ها را نادیده بگیرد. در نتیجه او باید هزینه انتخاب‌ها را به شکل اهداف تعیین کند؛ برخی اهداف را از دست بدهد تا به مقاصد ارزشمندتری برسد. آن ابزار و اهدافی که نئوکلاسیک‌ها داده‌شده در نظر می‌گیرند در حقیقت به‌وسیله انسان خلق می‌شوند و مقایسه می‌گردند. به همین دلیل است که میز بر این نکته تأکید می‌کند که در هر انسانی عنصر کارآفرینی نهفته است. انسان در تمام اعمال خود به دنبال فرصت‌ها و خلق فرصت‌های سودآور است تا سرنوشت خود را بهبود بخشد و سعی دارد از ضرر و زیان‌ها اجتناب کند؛ یعنی از شرایطی اجتناب کند که نامطلوب است. لذا برحسب ضرورت انسان درباره هر کاری که انجام می‌دهد فکر می‌کند و حدس و گمان و تصورات خود را دارد (Mises, 1949).

از طرف دیگر، مکتب اتریشی ضرورت وجود دولت را انکار نمی‌کند بلکه بر مفهوم تکامل تدریجی سیستم اقتصادی تأکید دارد؛ اما نظریه‌پردازان آن اساساً خواهان این هستند که کار و جوهر بازار به‌صورت تجریدی و مستقل از سیستم کلی اقتصاد بررسی و ارزیابی شود. آن‌ها با روند تاریخی و نحوه شکل‌گیری سیستم اقتصادی کاری ندارند. مکتب اتریشی بر بازارها متمرکز است؛ یعنی از نظر مکتب اتریشی مکانیسم بازار موجب تخصیص منابع می‌شود. به عبارت دیگر، مکتب اتریشی بر تصمیم‌سازی غیرارادی تأکید می‌کند (Miller, 1989).

از نظر هایک، برای حل مسئله اقتصادی جامعه باید نظم خودجوش بازار آزاد را شناخت که می‌تواند دانش پراکنده در جامعه را برای تخصیص بهینه منابع بسیج کند؛ جایی که پراکندگی دانش اقتصادی و مبادله داوطلبانه

افراد پذیرفته شده باشد. رقابت میان کارگزاران اقتصادی ناخواسته به شکل گیری قیمت های نسبی منتهی می شود که آن دانش پراکنده را به اقتصادی ترین وجه، اما نه به مفهوم ریاضی کلمه بهینه، در اختیار مشارکت کنندگان بازار قرار می دهد. رقابت در بازار آزاد را نیز باید به عنوان فرایندی از کشف های افرادی درک کرد که قادرند به بهترین وجه خطاهای خود را بشناسند و تصحیح کنند؛ کسانی که راه های سازمان دهی بهتر فعالیت های اقتصادی را به گونه ای که نیازهای آن ها را بهتر برآورده سازند کشف می کنند. برای اتریشی ها کارکرد مرکزی بازار تولید اطلاعات اقتصادی مناسب برای هماهنگی تصمیمات افراد در شرایط نااطمینانی است؛ به گونه ای که افراد بتوانند به طور منظم به اهداف خود دست یابند (Coyne & Boettke, 2020).

اهمیت مباحث مربوط به نیروی کار و اشتغال در یک کشور موجب ایجاد مطالعات فراوان در این زمینه شده و گرایش پژوهشگران و اقتصاددانان پرشمار به این موضوع را در پی داشته است؛ اما در زمینه بررسی سیر تاریخی و فکری مکاتب اقتصادی و بررسی زمینه های فکری این مکاتب، مطالعات درخور و شایسته ای صورت نگرفته است. پژوهش حاضر در پی آن است تا با بررسی مکتب اقتصاد اتریشی، به انطباق یا عدم انطباق این مکتب با بازار کار در کشور ایران بپردازد.

۳. پیشینه پژوهش

دربارۀ موضوع پژوهش و انطباق بازار کار ایران با مکتب اتریشی، مطالعاتی در اقتصاد ایران انجام شده است: میرجلیلی (۱۳۷۸) با بررسی مکاتب تاریخی به تحلیل اقتصاد ایران پرداخته است. در این پژوهش مهم ترین آموزه های مکتب تاریخی بررسی شده که عبارت اند از: کاربرد روش تاریخی در تحلیل پدیده های اقتصادی، استفاده از روش استقرایی، به کارگیری آمار اقتصادی، منحصر به فرد بودن اقتصاد هر کشور و بنابراین، ضرورت الگوسازی بومی توسعه، اجتناب از الگوهای انتزاعی در تحلیل اقتصادی، لزوم یافتن تعامل پدیده های اقتصادی با عوامل غیراقتصادی. نویسنده با استفاده از آموزه های مکتب تاریخی نشان داده است که اتخاذ روش تاریخی امکاناتی از این دست را فراهم می کند: تجزیه و تحلیل عقب ماندگی تاریخی اقتصاد ایران، شناخت ساختار تطوری اقتصاد ایران و تهیه الگوی بومی توسعه اقتصاد ایران.

یوسفی (۱۳۹۲) به بررسی نظرات مکاتب نئوکلاسیک، اتریشی و نهادگرایی دربارۀ مکانیسم بازار پرداخته است. پژوهشگر با بررسی مکاتب و تحلیل آن ها به این نتیجه رسیده است که انسان منفعل و بی هدف و ایزوله در نظریات نئوکلاسیکی جای خود را به افراد فعال، هدفمند و اجتماعی می دهد که در بستر نهادها رفتار می کند. نتیجه مطالعات نشان می دهد مکاتب فکری اتریشی و نهادگرایی تصویر بهتر و واقع بینانه تری از بازار ارائه می کنند.

ابدی و همکاران (۱۳۹۵) در مقاله ای تحت عنوان «مکاتب اقتصادی و حقوق کار با تکیه بر اقتصاد نهادگرایی و نئوکلاسیک»، به بررسی نظریات دو مکتب مهم اقتصادی نئوکلاسیک و نهادگرایی در مورد وجود و نبود حقوق

کار پرداخته‌اند. آنان برای ایجاد حقوق کار کارآمد، به بررسی وضع اقتصادی موجود و فهم بهتر از میزان دخالت دولت در زمینه حقوق کار پرداخته‌اند تا بتوانند شرایط آثاری را که قواعد حقوقی بر اقتصاد می‌گذارد درک کنند.

محمدی الموتی (۱۴۰۰) به بررسی «مفهوم رفتار عقلایی و مسئله یادگیری از خطا در اقتصاد نئوکلاسیک، با نگاهی به نقدهای مکتب اتریشی» پرداخته است. وی با توضیح مفهوم رفتار عقلایی در اقتصاد نئوکلاسیک و ارتباط آن با فرضیه انتظارات عقلایی، به دو پرسش پاسخ می‌دهد: آیا یادگیری از خطا نقشی در مفهوم نئوکلاسیکی رفتار عقلایی دارد؟ اگر نه، آیا ایده یادگیری از خطا می‌تواند به توسعه مفهوم رفتار عقلایی در علم اقتصاد کمک کند؟ برای پاسخ به این پرسش‌ها، معنای انتخاب عقلایی که در اقتصاد نئوکلاسیکی طرح شده و نقدهایی که بر آن توسط نظریه‌های انتخاب تحت شرایط نااطمینانی و اقتصاد رفتاری وارد شده است، بررسی می‌شوند.

پاسبانی صومعه و کیاالحسینی (۱۴۰۲) به بررسی «سهم‌بری نیروی کار در مکاتب اقتصادی با تأکید بر نظریات اقتصادی آیت‌الله موسوی اردبیلی» با استفاده از روش تحلیل محتوا پرداخته‌اند. بر اساس یافته‌ها، مزد بر اساس تحقق انصاف و از راه تعاون و همکاری و نه ستیز و عداوت تعیین می‌شود. همچنین آیت‌الله موسوی اردبیلی در تعیین مزد، ارزش و قیمت را به دو گونه قیمت طبیعی و قیمت جاری تقسیم نموده و سه عامل عادلانه نبودن مزد، استثمار مصرف‌کننده و وجود ماشین را سبب ارزش مازاد کالاها دانسته و تعلق کل ارزش افزوده به نیروی کار یا صاحب سرمایه را نه از نظر شرعی و نه از نظر اقتصادی قابل توجیه ندانسته است.

رحیمی و همکاران (۱۴۰۳) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی تطبیقی مکتب اقتصادی اسلام (از منظر شهید صدر) و مکتب اقتصاد سرمایه‌داری (از منظر نئوکلاسیکی و مارکسی) در چهارچوب علل اربعه؛ جامعیت در تحلیل و کارآمدی در تحقق» به مقایسه مکتب‌های اقتصادی پرداخته‌اند. نویسندگان از چهارچوب «علل اربعه» بهره گرفته‌اند و جامع‌نگری به منفعت فردی و اجتماعی از منظر هریک از مکاتب اقتصاد اسلامی و سرمایه‌داری را رصد کرده‌اند. علاوه بر بررسی جامعیت هرکدام از مکاتب، کیفیت تحقق آن‌ها را نیز ارزیابی کرده‌اند؛ بدین صورت که هرکدام از مکاتب در پاسخ به نیازهای واقعی اجتماع تا چه حد توفیق داشته‌اند و از این رهگذر، کارآمدی هریک ارزیابی شده است. در نتیجه این پژوهش اثبات می‌شود که تنها دین اسلام قادر به ارائه مکتبی است که در تحلیل خود جامع‌نگر است و در تحقق نیز کارآمدی لازم را برای راهبری واقعی اجتماع داراست.

با توجه به هدف مقاله حاضر که بررسی جایگاه مکتب اتریشی در بازار کار ایران است، نوآوری آن برآورد معادله عرضه و تقاضای نیروی کار در ایران و مشخص کردن انطباق یا عدم انطباق آن با مکتب اقتصاد اتریشی است.

۴. روش‌شناسی پژوهش

۴-۱. عرضه نیروی کار

یکی از موارد بررسی عرضه نیروی کار استفاده از روش‌های اقتصاد خرد و مثال بهینه‌یابی رفتار مصرف‌کننده است. مهم‌ترین منبع درآمد اشخاص درآمد ناشی از کار است. عامل کار با هر توانایی وقتی که به عرضه کار

مراجعه می‌کند در واقع، اوقات فراغت خود را برای عرضه به بازار کار می‌برد. بدیهی است که قیمت ساعات فراغت بستگی به هزینه فرصت و توانایی جسمی و فکری صاحب آن دارد. به بیان دیگر، عامل کار ساعات فراغت خود را برای کار کردن و کسب درآمد ارائه می‌کند. از آنجا که این ساعات فراغت برای شخص مطلوبیت دارد برای عرضه آن درخواست قیمت می‌کند. به بیان دیگر، می‌توان به تابع مطلوبیتی فکر کرد که از دو جزء درآمد و فراغت تشکیل شده باشد (زاینده‌رودی، ۱۳۸۰).

$$U = f(Y, L) \quad \frac{\partial U}{\partial Y} > \frac{\partial U}{\partial L} > 0 \quad (1)$$

فراغت و درآمد به‌عنوان کالاهای نرمال در تابع مطلوبیت در نظر گرفته شده است. در اینجا L ساعت فراغت و Y درآمد را نشان می‌دهد. تابع درآمد فرد را می‌توان به‌صورت زیر نشان داد:

$$Y = WH + M \quad (2)$$

که در اینجا W نرخ دستمزد و H میزان ساعات کاری یک فرد است و M درآمدهای متفرقه خالص فرد است. با توجه به حداکثر کردن تابع مطلوبیت و محدودیت‌های درآمدی برای هر فرد، می‌توان تابع عرضه نیروی کار را به‌صورت زیر استخراج کرد:

$$H = f(M, W, Z) \quad (3)$$

در اینجا H متغیر وابسته است که ساعات کاری فرد را در طول یک سال نشان می‌دهد. Z ، M و W متغیرهای اصلی توضیح‌دهنده مدل هستند و بردار Z شامل متغیرهای کنترل است. با توجه به موارد گفته‌شده و روابط بین متغیرها، مدل زیر به‌عنوان مدل مورد نظر برای بررسی عرضه نیروی کار در ایران بین سال‌های ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۸ مورد بررسی قرار گرفته است:

$$H_t = \alpha_t + \beta_1 W_t + \beta_2 M_t + \beta_3 Sch_t + \beta_4 K_t + \beta_5 DUM1_t + u_t \quad (4)$$

H ساعات کاری در طول سال، W نرخ دستمزد، M درآمدهای خالص، Sch سال‌های تحصیل به‌عنوان متغیر تأثیرگذار بر عرضه نیروی کار، K موجودی سرمایه، $DUM1$ متغیر مجازی برای بررسی تأثیر سال‌های جنگ بر عرضه نیروی کار.

۴-۲. تقاضای نیروی کار

بر اساس تئوری‌های اقتصادی تقاضا برای نیروی کار تابعی از دستمزد (W)، موجودی سرمایه (K) و تولید (GDP) است (کمیجانی و قویدل، ۱۳۸۳):

$$L = f(W, K, GDP) \quad (5)$$

به همین منظور برای بررسی تقاضای نیروی کار در این پژوهش مدل مورد نظر زیر برای سال‌های ۱۳۵۳ تا ۱۳۹۸ بررسی می‌شود:

$$L_t = \alpha_t + \beta_1 W_t + \beta_2 K_t + \beta_3 GDP_t + \beta_4 Sch_t + \beta_5 DUM1_t + u_t \quad (6)$$

L تقاضای نیروی کار، W نرخ دستمزد نیروی کار، K موجودی سرمایه، GDP تولید ناخالص داخلی، Sch سال‌های تحصیل به‌عنوان متغیر تأثیرگذار بر تقاضای نیروی کار، DUM1 متغیر مجازی برای بررسی تأثیر سال‌های جنگ بر تقاضای نیروی کار است.

اطلاعات مورد استفاده در این پژوهش به‌صورت داده‌های سری زمانی از آمار حساب‌های ملی مرکز آمار ایران و نیز اطلاعات جمعیتی آن از نتایج تفصیلی سرشماری نفوس و مسکن کل کشور استخراج شده است. در این پژوهش از اطلاعات مربوط به تولید ناخالص داخلی و درآمد خالص در پایگاه داده‌های بانک جهانی استفاده شده است. قلمرو مکانی این مطالعه کشور ایران است و داده‌های سری زمانی موجود بین سال‌های ۱۳۵۶ تا ۱۳۹۸ است.

۵. برآورد مدل

نخستین مرحله در برآورد یک الگوی سری زمانی بررسی ایستایی متغیرهای آن الگو و بررسی وجود رابطه هم‌جمعی بین متغیرهاست. هر سری زمانی هنگامی ایستا نامیده می‌شود که میانگین و واریانس آن در طی زمان ثابت باشد و مقدار کوواریانس بین دو دوره زمانی تنها به فاصله یا وقفه بین دو دوره بستگی داشته باشد و به زمان واقعی محاسبه کوواریانس مرتبط نباشد. به‌منظور بررسی ایستایی سری‌های زمانی این مطالعه از آزمون دیکی-فولر تعمیم‌یافته استفاده شده که در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. بررسی ایستایی متغیرها با استفاده از آماره دیکی-فولر تعمیم‌یافته (ADF)

نتیجه	P-value	Critical Value(%5)	Test statistic	متغیر
I(1)	۰/۰۰۰۲	-۲/۹۲۹	-۴/۹۶۵	LL
I(1)	۰/۰۰۲۳	-۲/۹۲۹	-۴/۱۲۹	LW
I(0)	۰/۰۱۲۷	-۳/۵۱۵	-۴/۰۸۸	LK
I(0)	۰/۰۴۰۶	-۲/۹۲۹	-۳/۰۲۱	H
I(0)	۰/۰۱۲۷	-۳/۵۱۵	-۴/۰۸۸	LGDP
I(1)	۰/۰۲۴۷	-۲/۹۶۳	-۳/۲۸۴	LM
I(0)	۰/۰۰۵۶	-۲/۹۲۹	-۳/۸۰۶	Lsch

(منبع: یافته‌های پژوهش)

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، متغیرهای موجودی سرمایه، عرضه نیروی کار، تولید ناخالص داخلی و سال‌های تحصیل در سطح، مانا شده‌اند و متغیرهای تقاضای نیروی کار، نرخ دستمزد و موجودی سرمایه با یک بار تفاضل‌گیری مانا شده‌اند. در این حالت استفاده از روش OLS معمولی موجب به وجود آمدن رگرسیون‌های کاذب می‌شود؛ لذا برای برآورد الگو بهتر است از روش ARDL استفاده شود. این روش به درجه هم‌جمعی متغیرهای توضیحی حساس نیست و با در نظر گرفتن اینکه متغیرها مانا در سطح باشند یا با تفاضل‌گیری مانا شوند به کار می‌رود.

۵-۱. آزمون F کرانه‌ها (Bound Test)

در این آزمون آماره F با مقدار بحرانی جدول بندی شده توسط پسران و همکاران (۲۰۰۱) مقایسه می‌شود. اگر آماره F محاسبه شده از مقدار حد بالایی جدول بزرگ‌تر باشد، فرضیه صفر نبود هم‌جمعی رد می‌شود؛ اما اگر این آماره از حد پایین کمتر باشد، نمی‌توان فرضیه صفر نبود هم‌جمعی را رد کرد. سرانجام در حالتی که مقدار F محاسباتی بین دو حد بالا و پایین قرار گیرد نتیجه مبهم و نامشخص است (صمدی و پهلوانی، ۱۳۸۸).

جدول ۲. نتایج آزمون F

سطح معناداری	I_0 Bound	I_1 Bound	آماره F	نتیجه آزمون
۱٪	۳/۲۹	۴/۳۷	۴/۴۵	وجود هم‌جمعی و رابطه بلندمدت
۵٪	۲/۵۶	۳/۴۹		
۱۰٪	۲/۲	۳/۰۹		

(منبع: یافته‌های پژوهش)

۵-۲. نتایج حاصل از تخمین پویا

تجزیه و تحلیل از روش ARDL مبتنی بر تفسیر سه معادله پویا، بلندمدت و تصحیح خطاست که نتایج حاصل از معادله پویا معادله‌ای است که در آن متغیر وابسته با وقفه در سمت راست ظاهر می‌شود. برای انتخاب وقفه بهینه می‌توان از معیار آکائیک، شوارتز، حنان-کوبین و ضریب تعیین تعدیل شده استفاده کرد که در این قسمت برای جلوگیری از کاهش درجه آزادی، از معیار شوارتز-بیزین استفاده شده است. به عبارت دیگر، برای برآورد رابطه تقاضای نیروی کار با توجه به تعداد کم مشاهدات، تعداد وقفه یک در نظر گرفته می‌شود؛ زیرا در نمونه‌های کوچک، وجود تعداد وقفه‌های زیاد باعث از دادن درجه آزادی می‌شود. الگوی برآوردی در این قسمت بر اساس معیار شوارتز-بیزین الگوی $(1, 2, 0, 0, 0)$ ARDL است.

جدول ۳. نتایج حاصل از آزمون برآورد رگرسیون پویا به روش ARDL

متغیرها	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
LL (-1)	۰/۸۶۶۱	۱۷/۱۱۶۰	۰/۰۰۰۰
LW	-۰/۰۰۷۴	-۰/۲۳۹۸	۰/۸۱۱۹
LW (-1)	-۰/۰۱۵۴	-۰/۴۴۶۳	۰/۶۵۸۳
LW (-2)	۰/۰۵۳۹	۷/۵۱۲۲	۰/۰۰۰۰
LK	-۰/۱۵۹۱	-۴/۰۷۳۴	۰/۰۰۰۳
LGDP	-۰/۰۱۳۸	-۰/۳۹۷۸	۰/۶۹۳۳
Lsch	۰/۰۶۵۴	۱/۷۶۹۲	۰/۰۸۶۱
DUM 1	-۰/۰۰۳۱	-۰/۵۶۶۲	۰/۶۰۹۱
C	۴/۴۲۴۵	۵/۴۳۲۸	۰/۰۰۰۰
DW=۱/۸۶۹		$R^2=۰/۹۹۷۵$	

(منبع: یافته‌های پژوهش)

با توجه به نتایج جدول ۳ مشاهده می‌شود که تقاضای نیروی کار با یک وقفه اثر مثبت و معنادار بر تقاضای نیروی کار دارد. در بررسی روابط کوتاه‌مدت، متغیر وابسته با یک وقفه، اثر مثبت و معناداری از خود نشان داده است. همچنین با توجه به نتایج، اثر نرخ دستمزد بر تقاضای نیروی کار پس از دو دوره مشخص می‌شود که در دوره اول اثر منفی و بی‌معنا و در دوره دوم اثر مثبت و معنادار دارد. موجودی سرمایه، تولید ناخالص داخلی و سال‌های تحصیل نیروی کار بدون وقفه در مدل برآورد شده‌اند. موجودی سرمایه تأثیر منفی و معناداری بر تقاضای نیروی کار داشته است. تولید ناخالص داخلی تأثیر منفی و بی‌معنا بر تقاضای نیروی کار داشته و موجب کاهش تقاضای نیروی کار شده است. سال‌های تحصیل نیز به‌عنوان یک متغیر تأثیرگذار در بازار کار اثر مثبت و معناداری بر تقاضای نیروی کار داشته و افزایش ۱ درصدی سال‌های تحصیل موجب افزایش تقاضای نیروی کار به میزان ۰/۰۶ درصد شده است. متغیر مجازی برای بررسی اثرات جنگ تحمیلی بر بازار کار نیز اثر منفی بر تقاضای نیروی کار در کوتاه‌مدت داشته است.

جدول ۴. نتایج برآورد بلندمدت رگرسیون به روش ARDL

متغیرها	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
LW	۰/۳۳۱۷	۲/۶۰۰۸	۰/۰۱۳۸
LK	-۱/۱۸۸۹	-۲/۳۷۵۴	۰/۰۲۳۵
LGDP	-۰/۱۰۳۳	-۰/۳۷۴۸	۰/۷۱۰۲
Lsch	۰/۴۸۸۵	۲/۲۸۹۵	۰/۰۲۸۶
C	۳۳/۰۴۹۴	۴/۰۹۶۵	۰/۰۰۰۳

(منبع: یافته‌های پژوهش)

بر اساس نتایج بلندمدت بین متغیرها نرخ دستمزد و سال‌های تحصیل اثر مثبت و معناداری بر روی تقاضای نیروی کار دارند و همچنین موجودی سرمایه اثر منفی و معنادار و تولید ناخالص داخلی هم اثر منفی و بی‌معنا بر روی تقاضای نیروی کار در بلندمدت داشته‌اند.

جدول ۵. نتایج حاصل از برآورد ضرایب تصحیح خطا بر اساس معیار شوارتز-بیزین

متغیرها	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
LW	-۰/۰۰۷۴	-۰/۲۹۶۱	۰/۷۶۸۹
LW (-1)	-۰/۰۵۳۹	-۱/۷۹۱۵	۰/۰۸۲۴
DUM 1	-۰/۰۰۳۱	-۰/۵۲۱۷	۰/۶۰۱۶
cointEq (-1)	-۰/۱۳۳۸	-۵/۵۴۷۶	۰/۰۰۰۰

(منبع: یافته‌های پژوهش)

ضریب جمله تصحیح خطا به این معناست که در هر دوره چه میزان از عدم تعادل کوتاه‌مدت به سمت تعادل بلندمدت تعدیل می‌شود و لازمه این تعدیل آن است که ضریب تصحیح خطا بین ۰ و -۱ و همچنین معنادار باشد. نتایج نشانگر این است که در هر دوره ۱۳ درصد از عدم تعادل کوتاه‌مدت به‌سوی تعادل بلندمدت تصحیح می‌شود.

جدول ۶. آزمون‌های تشخیصی مدل

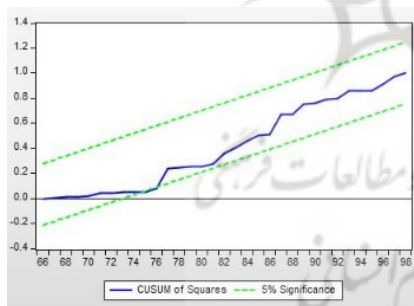
نوع آزمون	مقدار
آزمون خودهمبستگی	$F = ۰/۸۷۱۸$
آزمون تصریح صحیح مدل (رمزی)	$F = ۰/۵۶۷۸$
آزمون نرمال بودن	$probabiliti = ۰/۸۷۱۸$
آزمون ناهمسانی واریانس	$F = ۰/۳۰۴۲$

(منبع: یافته‌های پژوهش)

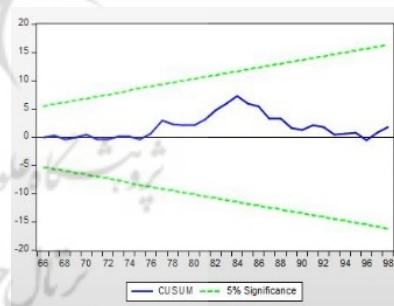
با توجه به نتایج جدول ۶ می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه وجود خودهمبستگی و وجود واریانس ناهمسانی و نیز فرضیه نبود فرم تبعی مناسب و فرضیه نبود توزیع نرمال در سطح ۵٪ قابل رد می‌شوند.

۳-۵. آزمون ثبات ساختاری

در این قسمت پایداری پارامترهای تخمین زده شده در الگوی بلندمدت بررسی می‌شود که برای این منظور از آزمون‌های مجموع تجمعی پسماند^۱ و مجموع تجمعی مربع پسماند^۲ استفاده می‌شود. آزمون‌های مذکور از یک نمودار برای نمایش و یک دسته خطوط مستقیم استفاده می‌کنند که معمولاً این خطوط برای سطح ۵٪ ترسیم می‌شوند. نتیجه این آزمون‌ها در نمودار ۱ و ۲ نشان داده شده است. همان گونه که مشاهده می‌شود، نمودارها در میان دو خط بحرانی قرار گرفته‌اند. بر اساس این نتایج، متغیرها در طول دوره مورد بررسی دارای ثبات هستند. به عبارت دیگر، شکست ساختاری در الگو وجود ندارد.

نمودار ۲. نمودار مربع پسماند تجمعی

نمودار ۱. نمودار پسماند تجمع

۴-۵. نتایج حاصل از برآورد تابع عرضه نیروی کار به روش ARDL

برای انتخاب وقفه بهینه می‌توان از معیار آکائیک، شوارتز، خان-کویین و ضریب تعیین تعدیل شده استفاده کرد که در این قسمت از معیار آکائیک^۳ استفاده شده است. الگوی برآوردی در این قسمت بر اساس معیار آکائیک الگوی (۲، ۰، ۱، ۰، ۰) ARDL است. در اولین مرحله از برآورد به بررسی وجود رابطه هم‌جمعی می‌پردازیم.

1. CUSUM
2. CUSUMQ
3. Akaike Info Criterion (AIC)

جدول ۷. نتایج آزمون F

سطح معناداری	I_0 Bound	I_1 Bound	آماره F	نتیجه آزمون
۱٪	۳/۰۷	۴/۴۴	۳/۳۳	وجود هم‌جمعی و رابطه بلندمدت
۵٪	۲/۲۶	۳/۴۸		
۱۰٪	۱/۹	۳/۰۱		

(منبع: یافته‌های پژوهش)

جدول ۸. نتایج حاصل از آزمون برآورد رگرسیون پویا به روش ARDL

متغیرها	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
LH (-1)	۰/۵۳۳۸	۲/۹۶۱۷	۰/۰۰۷۶
LH (-2)	-۰/۳۱۴۹	۲/۴۸۶۳	۰/۰۲۱۹
LW	۰/۲۴۸۱	۱/۳۳۷۶	۰/۱۹۹۳
LM	-۰/۱۲۳۰	-۱/۰۴۳۰	۰/۳۰۹۴
LM (-1)	-۰/۴۶۹۹	۲/۱۶۹۳	۰/۰۴۲۳
LK	-۰/۵۸۶۹	-۲/۳۴۶۴	۰/۰۲۹۴
Sch	-۰/۲۴۴۹	-۱/۱۴۶۳	۰/۲۶۵۲
DUM 1	-۰/۴۱۵۴	-۰/۱۶۴۴	۰/۰۲۰۰
$R^2 = ۰/۶۱۴۱$		$DW = ۲/۳$	

(منبع: یافته‌های پژوهش)

با توجه به نتایج جدول ۸ مشاهده می‌شود که متغیر نیروی کار با وقفه اول و دوم معنادار شده است که نشان‌دهنده قدرت خود توضیح دهنده متغیر وابسته است. دستمزد نیروی کار اثر مثبتی در کوتاه‌مدت بر عرضه نیروی کار داشته است و همچنین درآمدهای خالص پس از یک دوره اثر خود را نشان می‌دهد که اثر منفی و معناداری بر عرضه نیروی کار داشته است. موجودی سرمایه نیز اثر منفی و معناداری در کوتاه‌مدت بر روی عرضه نیروی کار داشته است و افزایش یک درصد موجودی سرمایه عرضه نیروی کار را به میزان ۰/۵۸ درصد کاهش می‌دهد. سال‌های تحصیل نیز اثر منفی و بی‌معنا بر عرضه نیروی کار در کوتاه‌مدت داشته است. متغیر مجازی برای بررسی اثرات سال‌های جنگ بر روی عرضه نیروی کار اثر منفی و معناداری داشته است.

جدول ۹. نتایج حاصل از برآورد بلندمدت رگرسیون به روش ARDL

متغیرها	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
LW	۰/۳۱۷۷	۱/۵۹۷۳	۰/۱۲۵۹
LM	۰/۴۴۴۱	۳/۰۳۱۸	۰/۰۰۶۶
LK	-۰/۷۵۱۴	-۳/۰۳۱۸	۰/۰۰۶۶
sch	-۰/۳۱۳۶	-۱/۳۹۶۳	۰/۱۷۷۹

(منبع: یافته‌های پژوهش)

بر اساس نتایج بلندمدت در جدول ۹ مشاهده می‌شود که نرخ دستمزد رابطه مثبت و بی‌معنا و درآمدهای خالص رابطه مثبت و معنادار با عرضه نیروی کار دارد. همچنین سال‌های تحصیل اثر منفی و بی‌معنا در بلندمدت با عرضه نیروی کار دارد.

جدول ۱۰. نتایج حاصل از برآورد ضرایب تصحیح خطا بر اساس معیار آکانیک

متغیرها	ضرایب	آماره t	سطح معناداری
LH	۰/۳۱۴۹	۱/۹۶۱۸	۰/۰۶۳۹
LM	-۰/۱۲۳۰	-۱/۰۲۴۱	۰/۳۱۸۰
DUM 1	-۰/۴۱۵۴	-۳/۰۴۱۷	۰/۰۰۶۴
cointEq (-1)	-۰/۷۸۱۰	-۴/۴۷۱۸	۰/۰۰۰۲

(منبع: یافته‌های پژوهش)

نتایج الگوی تصحیح خطا بیانگر این است که در هر دوره ۷۸٪ از عدم تعادل کوتاه‌مدت به‌سوی تعادل بلندمدت تصحیح می‌شود.

جدول ۱۱. آزمون‌های تشخیصی مدل

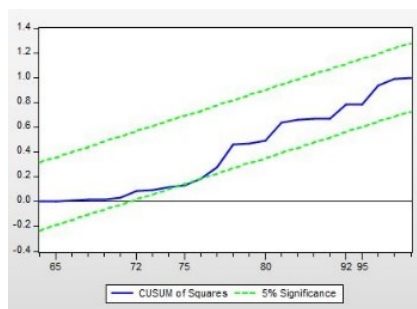
نوع آزمون	مقدار
آزمون خودهمبستگی	$F = ۰/۴۳۱۹$
آزمون تصریح صحیح مدل (رمزی)	$F = ۰/۰۶۱۰$
آزمون نرمال بودن	$probabiliti = ۰/۱۶۶۸$
آزمون ناهمسانی واریانس	$F = ۰/۳۹۰۰$

(منبع: یافته‌های پژوهش)

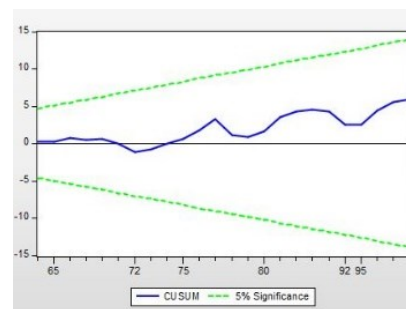
با توجه به نتایج جدول ۶ می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه وجود خودهمبستگی و وجود واریانس ناهمسانی، همچنین فرضیه نبود فرم تبعی مناسب و فرضیه نبود توزیع نرمال در سطح ۵٪ قابل‌رد هستند.

۵-۵. آزمون ثبات ساختاری

در این قسمت پایداری پارامترهای تخمین‌زده‌شده در الگوی بلندمدت بررسی می‌شود. آزمون‌های پسماند تجمعی و مربع پسماند تجمعی هرکدام از یک نمودار برای نمایش و یک دسته خطوط مستقیم استفاده می‌کنند که معمولاً این خطوط برای سطح ۵٪ ترسیم می‌شوند. نتیجه این آزمون‌ها در نمودار ۳ و ۴ نشان داده شده است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، نمودارها در میان دو خط بحرانی قرار گرفته‌اند. بر اساس این نتایج، متغیرها در طول دوره مورد بررسی دارای ثبات هستند. به عبارت دیگر، شکست ساختاری در الگو وجود ندارد.

نمودار ۴. نمودار مربع پسماند تجمعی

نمودار ۳. نمودار پسماند تجمعی

۶. نتیجه گیری

با توجه به اهمیت بازار کار در اقتصاد ایران و انطباق آن با یکی از مکاتب اقتصاد کلان که بتواند استراتژی‌های متناسب بازار کار را پیش‌روی ما قرار دهد، این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال است که آیا بین مکتب اقتصاد اتریشی و بازار کار در ایران انطباق وجود دارد یا خیر.

بر اساس نتایج، موجودی سرمایه و تولید ناخالص داخلی اثر منفی بر تقاضای نیروی کار داشته است. همچنین اثر سال‌های تحصیل بر عرضه نیروی کار منفی بوده است. این موارد نشان‌دهنده این حقیقت است که اقتصاد نفتی ایران در راستای تولید و اشتغال نیست و از طرفی اقتصاد دولتی در ایران که کسری بودجه‌های فراوانی را تجربه کرده، سبب شده است که بیکاری طی سال‌های اخیر در کشور افزایش یابد. از دیگر نتایج این پژوهش می‌توان به رابطه منفی موجودی سرمایه و تولید ناخالص داخلی و رابطه مثبت دستمزد نیروی کار و سال‌های تحصیل با تقاضای نیروی کار در کوتاه‌مدت اشاره کرد. همچنین رابطه دستمزد نیروی کار و سال‌های تحصیل در بلندمدت اثر مثبتی بر تقاضای نیروی کار در ایران دارند.

نتایج به دست آمده در رابطه با عرضه نیروی کار به این صورت است که در کوتاه‌مدت دستمزد نیروی کار اثر مثبت و همچنین درآمدهای خالص، موجودی سرمایه، سال‌های تحصیل و همچنین متغیر مجازی که نشان‌دهنده سال‌های جنگ است اثر منفی بر عرضه نیروی کار داشته‌اند. روابط بلندمدت عرضه نیروی کار به این صورت است که دستمزد نیروی کار و درآمد خالص اثر مثبت و موجودی سرمایه و سال‌های تحصیل اثر منفی بر عرضه نیروی کار داشته‌اند. با توجه به نتایج به دست آمده و همچنین با توجه به ضریب شاخص دستمزد در تقاضای نیروی کار و پذیرش چسبندگی دستمزدها در بازار کار ایران از یک طرف و سهم بالای دولت در ایجاد اشتغال در ایران از طرف دیگر می‌توان نتیجه گرفت که بین اصول اساسی مکتب اقتصاد اتریشی و بازار کار در ایران انطباق وجود دارد؛ بنابراین، می‌توان راهکارهایی که در مکتب اقتصاد اتریشی برای ساختار بازار کار مطرح شده در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌های بازار کار مورد استفاده قرار بگیرند.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

سیاس‌گذاری

نویسندگان از داوران محترم که با ارائه نظرات ارزشمند خود باعث ارتقای کیفیت مقاله شدند کمال تشکر و قدرانی را دارند.

منابع

ابدی، سعیدرضا؛ اسفندیاری‌فر، خشایار؛ جعفری، نادر. (۱۳۹۵). «مکاتب اقتصادی و حقوق کار (با تکیه بر اقتصاد نهادگرایی و نئوکلاسیک)»؛ فصل‌نامه تحقیقات حقوقی، ۱۹ (۷۶)، ۱۵۹-۱۸۳.

https://lawresearchmagazine.sbu.ac.ir/article_56546.html

پاسبانی صومعه، ابوالفضل؛ کیاالحسینی، سید ضیاءالدین. (۱۴۰۲). «سهم‌بری نیروی کار در مکاتب اقتصادی با تأکید بر نظریات اقتصادی آیت‌الله موسوی اردبیلی»؛ مطالعات و سیاست‌های اقتصادی، ۱۰ (۲)، ۷-۲۷.

https://economic.mofidu.ac.ir/article_710104.html

رحیمی، محمد؛ حسینی، سید عقیل؛ حسن‌زاده سروستانی، حسین. (۱۴۰۳). «بررسی تطبیقی مکتب اقتصادی اسلام (از منظر شهید صدر) و مکتب اقتصاد سرمایه‌داری (از منظر نئوکلاسیکی و مارکسی) در چارچوب علل اربعه، جامعیت در تحلیل، کارآمد در تحقق»؛ مطالعات اقتصاد اسلامی.

https://ies.isu.ac.ir/article_77420.html

زاینده‌رودی، محسن. (۱۳۸۰). «بررسی تأثیر مالیات (درآمد و دستمزد) روی عرضه نیروی کار»؛ پژوهش‌های اقتصادی

/ایران، ۸، ۴۳-۵۷. https://ijer.atu.ac.ir/article_3808.html

صمدی، علی‌حسین؛ پهلوانی، مصیب. (۱۳۸۸). هم‌جمعی و شکست ساختاری در اقتصاد. همدان: نور علم؛ زاهدان: انتشارات دانشگاه سیستان و بلوچستان.

کلاین، پیتر. جی. (۱۳۸۹). «مروری بر زندگی و آثار فون هایک: اقتصاددان اتریشی و نظریه‌پرداز اجتماعی»؛

ترجمه محسن رنجبر، روزنامه دنیای اقتصاد، شماره ۲۱۷۶ (۱۳۸۹/۶/۲۳). <https://donya-e-eqtesad.com/fa/tiny/news-622780>

کمیجانی، اکبر؛ قویدل، صالح. (۱۳۸۳). «نقش آزادسازی تجاری بر بازار کار و اشتغال و برآورد تابع تقاضای نیروی کار در ایران»؛ پژوهش‌های اقتصادی، ۶ (۲۰)، ۱۳-۴۱.

https://joer.atu.ac.ir/article_3381.html

محمدی الموتی، مسعود. (۱۴۰۰). «مفهوم رفتار عقلایی و مسئله یادگیری از خطا در اقتصاد نئوکلاسیک: با

نگاهی به نقدهای مکتب اتریشی»؛ برنامه‌ریزی و بودجه، ۲۶(۱)، ۱۶۹-۲۰۵. <https://jpbud.ir/article-1-1968-fa.html>

میرجلیلی، سید حسین. (۱۳۷۸). «آموزه‌های مکتب تاریخی برای تحلیل اقتصاد ایران»؛ پژوهش‌های اقتصادی، ۲۶(۲)، ۴۳-۷۵. https://joer.atu.ac.ir/article_3241.html

نمازی، حسین. (۱۳۸۷). *نظام‌های اقتصادی*. تهران: شرکت سهامی انتشار، چاپ پنجم. <https://entesharco.com/product/%d9%86>

یوسفی، محمدقلی. (۱۳۹۲). «بررسی نظرات مکاتب نئوکلاسیک اتریشی و نهادگرایی در مورد مکانیزم بازار»؛ پژوهش‌های اقتصادی ایران، ۱۸(۵۵)، ۴۷-۹۱. https://ijer.atu.ac.ir/article_2515.html

References

- Abadi, S.; Esfandiarifar, Kh. & Jafari, N. (2015). "Economic schools and labor law (relying on institutional and neoclassical economics)". *Legal Research Quarterly*, 19(76), 159-183. [In Persian]. https://lawresearchmagazine.sbu.ac.ir/article_56546.html
- Coyne, C. J. & Boettke, P. J. (2020). *The Essential Austrian Economics*. The Fraser Institute Pub. <https://www.amazon.com/Essential-Austrian-Economics-Scholars>
- High, J. (1998). "The market process: An Austrian view". In Boettke, P. & Prychitko, D. (eds.). *Market process theories*, Edward Elgar Publishing.
- Klein, P. J. (2010). "An overview of the life and thoughts of Friedrich von Hayek: Austrian economist and social theorist". Translated by Ranjbar, M., *Donya Eqtesad Newspaper*, 2176 (2010 September 14, Tuesday). [In Persian]. <https://donya-e-eqtesad.com/fa/tiny/news-622780>
- Komijani, A. & Qavidel, S. (2004). "The role of trade liberalization on the labor market and employment and estimation of labor demand function in Iran." *Economic Research*, 6(20), 13-41. [In Persian]. https://joer.atu.ac.ir/article_3381.html
- Miller, E. (1989). "Comment on boettke and samuels: Austrian and institutional economics". In Samuels (ed.). *Research in the history of economic thought and methodology*, London: Jai Press Inc. <https://www.amazon.com/Research-History-Economic-Thought-Methodology/dp/0762302348>

- Mirjalili, S. H. (2007). "Teachings of the historical school for the analysis of Iran's economy". *Economic Research*, 7(26), 43-75. [In Persian].
https://joer.atu.ac.ir/article_3241.html
- Mises, L. V. (1949). *Human action: A treatise on economics*. (Latest ed.). San Francisco, CA: Fox and Wilkes. (Republished by Ludwig von Mises Institute.
<https://www.amazon.com/Human-Action-Ludwig-Von-Mises/dp/1614273545>
- Mises, L. V. (1962). *Planning for freedom: Let the market system work; A collection of essays and addresses*. edited by Bettina Bien Greaves, Liberty Fund.
<https://mises.org/library/book/planning-freedom-and-twelve-other-essays-and-addresses>
- Mohammadi alamuti, M. (2021). "The concept of rational behavior and the problem of learning from error in neoclassical economics: With a view of the Austrian's critiques". *Journal of Planning and Budgeting*, 26(1), 169-205. [In Persian].
<https://doi.org/10.52547/jpbud.26.1.169>
- Namazi, H. (2008). *Economic systems*. Tehran: Sherkat-e Sahami-ye Enteshar (Enteshar Publishing Co.), Fifth Edition. [In Persian].
- Pasebani some'eh, A. & Kia-al-hosseini, S. Z. (2024). "Labor share in schools of economic thought with emphasis on the economic views of Ayatollah Mousavi Ardabili". *The Journal of Economic Studies and Policies*, 10(2), 7-27. [In Persian].
<https://doi.org/10.22096/esp.2024.521007.1453>
- Rahimi, M.; Hoseiny, S. A. & Hasanzadeh, H. (2024). "A comparative study of the economic school of Islam (from the perspective of Shahid Sadr) and capitalism (from the neoclassical and Marxist perspective) in the framework of four causes; Comprehensive in analysis, efficient in realization". *Islamic Economics Studies Bi-quarterly Journal*, 15(2), 597-630. [In Persian].
<https://doi.org/10.30497/ies.2024.245991.2214>
- Samadi, A. H. & Pahlavani, M. (2009). *Cointegration and structural breaks in economics*. Hamedan: Noor-e Elm; Zahedan: Sistan and Baluchestan University Press. [In Persian].
- Yousefi, M. (2013). "Market mechanism: An appraisal of neoclassical, institutional and Austrian schools of thought". *Iranian Journal of Economic Research*, 18(55), 47-91. [In Persian]. https://ijer.atu.ac.ir/article_2515.html?lang=en

Zayanderoody, M. (2001). "Income tax and labor supply". *Iranian Journal of Economic Research*, 3(8), 43-57. [In Persian]. https://ijer.atu.ac.ir/article_3808.html

